

Załącznik do Uchwały Rady Powiatu

w Kraśniku Nr

z dn.

POWIAT KRAŚNICKI

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE**

NA LATA 2021 – 2025

Kraśnik 2021

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	4
1.1. Rodzaje przemocy.....	5
1.2. Cykle przemocy.....	5
1.3. Charakterystyka osób doświadczających przemocy w rodzinie	6
1.4. Charakterystyka osób stosujących przemoc.....	7
1.5. Skutki przemocy	7
1.6. Czynniki ryzyka	8
2. Przemoc w rodzinie w kontekście obowiązujących aktów prawnych	10
2.1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy	10
2.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11
2.3. Procedura „Niebieskiej Karty”	11
3. Zasoby instytucjonalne Powiatu Kraśnickiego	13
4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Kraśnickim	19
4.1. Charakterystyka powiatu	19
4.2. Zjawisko przemocy w powiecie kraśnickim	20
4.3. Wsparcie dla osób dotkniętych przemocą domową	28
4.4. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc	31
4.5. Wnioski.....	34
5. Analiza SWOT	35
6. Cele strategiczne i kierunki działania, sposób realizacji, wskaźniki, oczekiwane rezultaty	36
6.1. Cele programu.....	36
6.2. Działania	37
6.3. Odbiorcy programu.....	39
6.4. Realizatorzy programu	39
6.5. Źródła finansowania	39
6.6. Czas realizacji	39
6.7. Monitoring	40
6.8. Zagrożenia w realizacji	40
6.9. Przewidywane efekty realizacji programu	40
7. Wykaz wykresów, tabel, map	41

Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie stanowi jeden z najważniejszych problemów społecznych na terenie powiatu kraśnickiego. Rzeczywista skala tego problemu jest trudna do jednoznacznego określenia ze względu na fakt, iż jedynie część występujących przypadków przemocy jest przez jej ofiary ujawniana i zgłaszana organom ścigania, bądź instytucjom pomocy społecznej. Z tego względu niezbędna jest ścisła współpraca wielu instytucji oraz wzrost świadomości i wrażliwości społecznej na temat istoty tego zjawiska i konieczności zgłaszania takich przypadków w celu objęcia ofiar przemocy skuteczną pomocą.

Liczba osób i rodzin, których dotyczy problem przemocy domowej oraz duża złożoność tego problemu uzasadnia to, że zagadnienie to zajmuje współcześnie szczególne miejsce w polityce społecznej nie tylko państwa ale także samorządów. *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025* powstał jako odpowiedź na wymagania prawne (art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dn. 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) oraz występujące potrzeby społeczne.

Program zakłada realizację wielu działań mających na celu z jednej strony zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na zjawisko przemocy w rodzinie, z drugiej natomiast skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców.

Dokument Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy składa się z następujących zasadniczych części:

- Charakterystyka zjawiska przemocy, w rodzinie,
- Przemoc w rodzinie w kontekście obowiązujących aktów prawnych ,
- Zasoby instytucjonalne Powiatu Kraśnickiego,
- Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Kraśnickim,
- Analiza SWOT,
- Cele strategiczne i kierunki działania, sposób realizacji, wskaźniki, oczekiwane rezultaty.

Niniejszy program stanowić będzie podstawowy element do planowania działań na rzecz rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu kraśnickiego w latach 2021-2025.

1. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Mówiąc o zjawisku przemocy oraz o sposobach jej przeciwdziałania, a także pomocy ofiarom i sprawcom, konieczne jest na wstępie jej zdefiniowanie. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (tj. małżonka, dzieci, rodziców, rodzeństwa, powinowatych, przysposobionych oraz ich małżonków, a także innych osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

O przemocy możemy mówić, gdy jest spełnionych kilka warunków:

- **intencjonalność**, która określa działania sprawcy, jako zamierzone. Stosując przemoc sprawca pragnie przejąć kontrolę nad ofiarą. Jest on przekonany, iż wyłącznie on wie, jakie działania są dla ofiary najlepsze, stąd podejmuje w ważnych sprawach decyzje za swoją ofiarę, uznając ją za całkowicie niezdolną do stanowienia o sobie samej,
- **asymetria/brak równowagi sił**, która wynika z obecności w rodzinie wyraźnych różnic zarówno w aspekcie materialnym, ekonomicznym, fizycznym jak i psychicznym, społecznym czy kulturowym. Pojawiające się dysproporcje zwiększają przewagę sprawcy nad ofiarą, czyniąc ją coraz bardziej bezradną i bezsilną,
- **naruszenie godności i praw** poprzez poniżające traktowanie ofiary. Sprawca wzbudza w ofierze poczucie bezwartościowości, pozbawia prawa do szacunku, ochrony zdrowia i godnego życia,
- **spowodowanie cierpienia i szkód** tj. cierpienie fizyczne i psychiczne ofiary na skutek systematycznej przemocy ze strony partnera. Traumatyczne przeżycia wpływają na funkcjonowanie i zdrowie psychiczne. Osoby takie często żyją w przekonaniu, iż zasługują na takie wynaturzone i nieludzkie traktowanie. Popadają w niemoc i w ten sposób starają się usprawiedliwić własną bezsilność, wycofanie z działań skierowanych na otrzymanie pomocy, czy brak wsparcia z zewnątrz. Godzą się na przemoc, a winą za nią obarczają siebie.

1.1. Rodzaje przemocy:

- **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia, wyraża się m. in. jako: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.,
- **przemoc seksualna** – to działanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności, wyraża się m.in. przez: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytykę seksualności kobiety, itp.,
- **przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu, wyraża się m.in. jako wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, stosowanie gróźb, itp.,
- **przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy, wyraża się m.in. jako odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny,
- **zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

1.2. Cykl przemocy w rodzinie

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia. Przyczyny napięcia mogą tkwić poza rodziną. Czasami są to błahostki powodujące wzrost napięcia i przyczyniające się do powstawania agresji.
- **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca zamienia się w kata, może dokonać straszliwych w skutkach czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie ofiary najczęściej decydują się na wzywanie pomocy, złożenie skargi.

- **Faza miodowego miesiąca** – faza skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Próbuje przekonać ofiarę, że teraz będzie inaczej, że jego zachowanie się nigdy nie powtórzy. Ofiara mu wierzy i zostaje z nim, odwołuje zeznania.

Jednak po jakimś czasie wszystko zaczyna się od nowa. Przemoc z czasem się nasila, za każdym razem jest coraz gorzej. Sprawca zwykle zaczyna od uszczypliwej uwagi, lekkiego popchnięcia, siarczystego przekleństwa, by po jakimś czasie dopuścić się ciężkiego uszkodzenia ciała, wymyślnych psychicznych tortur, trwałego okaleczenia ofiary, a nawet jej zabójstwa.

1.3. Charakterystyka osób doświadczających przemocy

Osoby, które doświadczają przemocy wymagają wieloaspektowego i długotrwałego wsparcia. Pomoc ofiarom przemocy jest bardzo trudna. Trudności te wynikają ze specyfiki osobowości osób doświadczających przemocy (niskie poczucie własnej wartości, brak wiary w zmiany, silne poczucia winy), co powoduje, że osoby te szybko wycofują się z kontaktu, mają wysoki poziom lęku przed sprawcą, czują się od niego uzależnione i zupełnie bezradne. U ofiar przemocy domowej, nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń prowadzi m.in. do powstania syndromu wyuczonej bezradności i syndromu sztokholmskiego (uzależnienie ofiary od sprawcy). W celu zapewnienia ofiarom przemocy bezpieczeństwa i odzyskania kontroli nad własnym życiem konieczne jest odizolowanie ich od osoby stosującej przemoc i objęcie szeroko rozumianym poradnictwem. Oprócz indywidualnej pomocy osobom doświadczającym przemocy, które zgłaszają problem długotrwałej przemocy fizycznej i emocjonalnej ze strony najbliższych, wskazane są regularne, grupowe spotkania o charakterze wspierającym i psychoedukacyjnym. U osób, które doświadczały przemocy domowej szczególnie ważna jest praca nad własnymi emocjami, przeżyciami, które wpływają na ich relacje z dziećmi i stosowane przez nich metody wychowawcze. Osoby doświadczające przemocy mają małe poczucie wpływu na własne życie, co często skutkuje również ich dużą bezradnością w sprawach wychowywania własnych dzieci. Dlatego też konieczne jest wsparcie tych osób w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci.

1.4. Charakterystyka osób stosujących przemoc

Badania prowadzone wśród osób stosujących przemoc pokazują, że nie ma jednolitego portretu sprawcy przemocy. Badaczom udało się jednak wyodrębnić u sprawców pewne cechy wspólne, które posiadają oni w stopniu większym niż osoby, niestosujące przemocy. Wiele osób, które w swoim dorosłym życiu stosuje przemoc, doznawało jej w dzieciństwie. Doświadczenie przemocy ze strony rodziców lub opiekunów mogło stać się przyczyną ich późniejszych agresywnych, „przemocowych” relacji z innymi. Wśród sprawców przemocy są także osoby, które w dzieciństwie były świadkami przemocy, same nie były krzywdzone, ale widziały, jak ojciec znęca się nad matką, jak bije ich młodsze rodzeństwo. Przemoc wynikać może z systemu przekonań i może być narzędziem do narzucenia swoich poglądów i przekonań. Sprawcy przemocy często mają silne przekonanie, że to, co się dzieje w ich domu, w ich rodzinie, to wyłącznie ich prywatna sprawa. Mają prawo zachować się tak, jak uważają za stosowne i nikt nie powinien wtrącać się w ich życie. Większość sprawców przemocy posiada autorytarne poglądy. Są przekonani o słuszności swoich działań, nie znoszą sprzeciwu, a każda sytuacja, w której partnerka będzie miała odmienne zdanie, jest interpretowana przez nich, jako niesubordynacja i złamanie ładu i porządku. Sprawcy przemocy są przekonani, że przemoc jest najlepszą metodą uzyskania i utrzymania szacunku innych osób - w tym członków rodziny. Sprawca przemocy potrafi bardzo logicznie wyjaśnić swoje zachowanie wobec bliskich. Zwykle zdaje sobie sprawę z tego, że postępuje niewłaściwie. Usprawiedliwia wtedy swoje zachowanie, zrzuca odpowiedzialność za swoje czyny na ofiary, bagatelizuje, neguje obowiązujące zasady i wartości. Stosuje cały wachlarz manipulacji, żeby tylko odsunąć od siebie podejrzenie i usprawiedliwić się.

1.5. Skutki przemocy

Zjawisko przemocy powoduje liczne negatywne skutki zarówno w wymiarze indywidualnym, społecznym jak i ekonomicznym. Osoby uwikłane w sytuację przemocy: ofiary przemocy, sprawcy oraz świadkowie przemocy (w szczególności członkowie rodziny) ponoszą szkody o charakterze indywidualnym. Dzieci, jak również osoby dorosłe mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być również zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, bezrobocie, ubóstwo i bezdomność. Na uwagę zasługuje fakt, iż przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba

bezpieczeństwa. To sprawia, że często występują u nich między innymi zaburzenia emocjonalne, depresje, zaburzenia zachowania. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci także mogą mieć problemy. W ten sposób krąg osób bezpośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się również na następne pokolenia. Przemoc w rodzinie niesie również za sobą skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy członek społeczeństwa. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc obrazuje lista podmiotów, które w sposób bezpośredni, lub pośredni zajmują się problemem przemocy w rodzinie: Policja, Prokuratura, Sąd, Instytucje ochrony zdrowia, Instytucje pomocy społecznej, Instytucje oświatowe, Organizacje pozarządowe, Zakłady karne i areszty śledcze, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Pracodawcy.

1.6. Czynniki ryzyka

- Normy społeczne i kulturowe. Przemoc w rodzinie jest skutkiem wielowiekowego społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach nadal akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych oraz panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Ponadto nadal silne jest przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do jej sfery prywatności. Z jednej strony wywołuje to poczucie bezkarności sprawcy i bezradności ofiary, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy ofiary rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei sprawcy nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych. Badania pokazują, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

- Dziedziczenie wzorca przemocy. Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich mogą modelować zachowania dorosłych, których są świadkami lub których bezpośrednio doświadczają. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów oraz uzyskiwania przewagi, kontroli, władzy.

- Uzależnienie i nadużywanie alkoholu. Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Także wielu sprawców przemocy domowej krzywdząc swoich najbliższych znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędą

interpretacje zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Ponad połowa pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje na to, że nie ma związku przyczynowo-skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

- Środowisko społeczne. Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno - ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy w rodzinie (w badaniach przeprowadzonych przez CBOS w 2005 r. Polacy wskazują brak pieniędzy jako główną przyczynę konfliktów w domu). Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

2. Przemoc w rodzinie w kontekście obowiązujących aktów prawnych.

Stosowanie przemocy domowej ma swoje konsekwencje i odzwierciedlenie w społeczeństwie i kontaktach międzyludzkich. Z tego względu istotne jest dążenie do zbudowania interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Problem przemocy w rodzinie został przedstawiony w wielu aktach prawnych na poziomie krajowym i lokalnym, w szczególności:

2.1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r. poz.1876);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, z późn. zm.);
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy (Dz.U. z 2011r., Nr 209, poz. 1245);
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacje osób zatrudnionych w tych środowiskach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. Nr 50 poz. 259);
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021r. poz. 41.)
6. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny (Dz.U. z 2020r. poz. 1444 z późn.zm.)
7. Ustawa z dnia 06.04.1990r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360 z późn.zm.)
8. Ustawa z dnia 17.11.1964r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2021r. poz.11)
9. Ustawa z dnia 06.06.1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2021r. poz.155)
10. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2020r. poz. 1359)
11. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (kontynuacja WPPPwR na lata 2017-2020) (Uchwała Nr XXII/371/2020 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 21 grudnia 2020r).

2.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest zgodny z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Koreluje z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kraśnickiego w obszarze pomocy społecznej na lata 2021 – 2025.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 6).

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

2.3. Procedura „Niebieskiej Karty”

Szczegółowe warunki realizowania procedury „Niebieskiej Karty” określa rozporządzenie. Wspomniana procedura postępowania ma na celu zatrzymanie przemocy w rodzinie oraz pomoc w wychodzeniu z tej sytuacji. Uruchomienie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „**Niebieska Karta – A**” przez przedstawiciela jednej z następujących służb: policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (np. pracownika socjalnego), oświaty (np. pedagoga, dyrektora szkoły, nauczyciela), ochrony zdrowia (np. lekarza, pielęgniarkę, ratownika medycznego), komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury powinno występować nawet w sytuacjach, w których jedynie zaistniało podejrzenie stosowania przemocy, nawet nie poparte dowodami. Dopiero w toku prowadzenia procedury wymaga się aby przypuszczenie stosowania przemocy zostało uzasadnione (uprawdopodobnione).

Karta A – wszczęcie procedury. Osoba wszczynająca procedurę przekazuje wypełniony formularz do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego niezwłocznie, tzn. nie później niż w terminie 7 dni (kopia zostaje u wszczynającego procedurę). Następnie przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, nie później niż w ciągu 3 dni przekazuje go członkom Zespołu lub grupie roboczej.

Karta B – przekazuje się ją osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Karta C – na posiedzeniu członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupa robocza w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają formularz „Niebieska Karta C”. Niestawiennictwo osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie nie wstrzymuje prac Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

Karta D – Członkowie ZI lub grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta D” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Możliwe jest wypełnienie Karty D w miejscu zamieszkania osoby podejrzanej o stosowanie przemocy. Zakończenie procedury następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie w sposób trwały oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Procedura zostaje również zamknięta, gdy zespół rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań.

Przemoc w rodzinie jest szczególnie drastycznym problemem w naszym kraju, nie jest zjawiskiem marginalnym. Przemoc w rodzinie jest zamierzonym i wykorzystującym przewagę sił działaniem skierowanym przeciw członkowi rodziny, które narusza jego prawa i dobra osobiste powodując cierpienia i szkody.

Człowiek doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniany. W wyniku przemocy cierpią członkowie rodziny, zarówno osoby doznające przemocy wskutek dominacji oprawcy oraz dzieci i młodzież, które winne wzrastać w przyjaznej atmosferze i w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy. Obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić, gdyż zarówno bezpośrednie jak i odległe skutki przemocy są groźne dla zdrowia i życia.

3. Zasoby instytucjonalne Powiatu Kraśnickiego.

Głównym realizatorem działań skierowanych na ograniczenie oraz zwalczanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie poszczególnych gmin są ośrodki pomocy społecznej. W powiecie kraśnickim funkcjonują instytucje wspierające osoby uwikłane w przemoc w rodzinie, w skład którego wchodzi: Zespoły Interdyscyplinarne ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku, Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku, Sąd Rejonowy w Kraśniku, Prokuratura Rejonowa w Kraśniku. Ponadto gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, placówki ochrony zdrowia i placówki oświatowe mogą m.in. w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty”. Na poziomie gmin działania związane ze wsparciem osób uwikłanych w przemoc domową, w formie bardzo zróżnicowanej wykonują ośrodki pomocy społecznej, które zgodnie z art.7 pkt. 7 ustawy o pomocy społecznej są zobowiązane do udzielania pomocy osobom oraz ich rodzinom w szczególności z powodu przemocy w rodzinie.

1. **Ośrodki pomocy społecznej** wykonują zadania gminy z zakresu pomocy społecznej. W ich kompetencji jest: praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, prowadzeniu poradnictwa specjalistycznego i interwencji. Ponadto do zadań gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

W ramach swoich obowiązków i zadań pracownicy socjalni przeprowadzają wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby, mają również możliwość interweniowania w środowisku w celu sprawdzenia sytuacji w miejscu zamieszkania rodziny. Uruchamiają procedurę „Niebieskiej Karty” przewidzianą dla pomocy społecznej w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą) oraz przygotowują plan pomocy i monitorują efekty podjętych działań. Wskazują także miejsca zajmujące się pomaganiem osobom doświadczającym przemocy domowej, informują o możliwości otrzymania schronienia, np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach interwencji

kryzysowej, a w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamiają organy ścigania. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownicy socjalni wykonujący obowiązki służbowe w porozumieniu z funkcjonariuszem Policji oraz przedstawicielem ochrony zdrowia, mają prawo odebrać dziecko z rodziny.

Na terenie powiatu kraśnickiego funkcjonuje 10 Ośrodków Pomocy Społecznej:

- Ośrodek Pomocy Społecznej 23-235 Anopol, ul. Leśna 2, tel., fax 15-8613-404, e-mail sekretariat@annopolops.pl,
- Ośrodek Pomocy Społecznej 23-251 Dzierzkowice, Terpentyna 170, tel. 818221031, pomocspoleczna.ops@dzierzkowice.pl
- Ośrodek Pomocy Społecznej 23-275 Gościeradów Ukazowy 63, tel., fax (15) 838-14-52, e-mail: opsgoscieradow@pro.onet.pl
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej 23-204 Kraśnik, ul. Grunwaldzka 4a, tel. 81825 15 81, fax. 81825 15 80, e-mail: mops@mops.krasnik.pl
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 23-200 Kraśnik, ul. Kościuszki 24, tel/fax 81 458 70 88, gops@gminakrasnik.pl
- Ośrodek Pomocy Społecznej 23-225 Szastarka 121, tel 15 873 40 12, e-mail sekretariat@opsszastarka.pl
- Ośrodek Pomocy Społecznej 23-230 Trzydnik Duży 59, tel. fax 15 873 18 75, e mail: trzydnikduzy@ops.pl
- Ośrodek Pomocy Społecznej 23-250 Urzędów, ul. Rynek 12, tel. 81 822 52 09, e mail: biuro@opsorzadow.pl
- Ośrodek Pomocy Społecznej 23-212 Wilkołaz Pierwszy 9, tel/fax 81 821 20 23, e mail: ops_wilkolaz@mbnet.pl
- Ośrodek Pomocy Społecznej 23-213 Zakrzówek, ul. Żeromskiego 24, tel./fax 81 821 50 72, e-mail: zakrzowek@ops.pl

2. Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w których skład wchodzi przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy specjaliści.

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego to:

- integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na danym terenie,

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

W ramach zespołu tworzone są również grupy robocze w celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, według procedury "Niebieskiej Karty". Dokonują analizy sytuacji rodzinnej – wypełniając formularz NK–C, z osobą wobec której istnieje podejrzenie doznania przemocy oraz formularz NK–D, z osobą wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi i inni specjaliści, przedstawiciele innych podmiotów, którzy wypełniają na rzecz zgłoszonej rodziny/osoby czynności służbowe, zawodowe lub statutowe.

Zespoły interdyscyplinarne w momencie podejrzenia przemocy mają obowiązek złożyć wniosek do sądu lub zawiadomić o podejrzeniu przestępstwa prokuraturę rejonową. Udzielają również informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku, inicjują działania zmierzające do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z osobami uwikłanymi w przemoc - organizowanie szkoleń, konferencji itp..

Zespoły Interdyscyplinarne na terenie powiatu kraśnickiego funkcjonują w każdej gminie tj:

- Zespół Interdyscyplinarny 23-235 Anopol, ul.Leśna 2, tel., fax. 15-861 34 04,
- Zespół Interdyscyplinarny 23-251 Dzierzkowice, Terpentyna 170, tel. 81 822 10 31, kierownik.ops@dzierzkowice.pl,
- Zespół Interdyscyplinarny 23-275 Gościeradów Ukazowy 63, tel., fax.15 838-14-52, fax. 15 838 14 92,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Kraśnik 23-204 Kraśnik, ul.Grunwaldzka 4a, tel.81 825 15 81, fax. 81825 15 80, e mail: mops@mops.krasnik.pl,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kraśnik 23-200 Kraśnik, ul. Kościuszki 24, tel/fax 81 458 70 88, gops@gminakrasnik.pl,
- Zespół Interdyscyplinarny 23-225 Szastarka 121, tel 15 873 40 12, e-mail sekretariat@opsszastarka.pl,

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Trzydnik Duży 23-230 Trzydnik Duży 59, tel.fax 15 873 18 75, e-mail: trzydnikduzy@ops.pl,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Urzędów 23-250 Urzędów, ul. Rynek 12, tel. 81 822 52 09, e-mail: zi@opsorzadow.pl,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Wilkołaz 23-212 Wilkołaz Pierwszy 9, tel/fax 81 821 20 23, e-mail: ops_wilkolaz@mbnet.pl,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny 23-213 Zakrzówek, ul. Żeromskiego 24, tel./fax 81 821 50 72.

3. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku** w ramach działalności jednostki funkcjonuje **Ośrodek Interwencji Kryzysowej**, którego działalność obejmuje w szczególności:

- organizowanie interdyscyplinarnych działań na rzecz osób i rodzin znajdujących się w stanie kryzysu w celu przywrócenia równowagi psychicznej i samodzielnego radzenia sobie,
- udzielania specjalistycznego wsparcia w tym pomocy psychologicznej, interwencji, pored prawnych, porad socjalnych, edukacji, informacji,
- udzielania schronienia w hostelu dla ofiar przemocy domowej, a w sytuacjach uzasadnionych możliwe jest uzyskanie schronienia na okres do 3 miesięcy.
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku 23-204 Kraśnik, ul. Grunwaldzka 6, tel./fax. 081 826 18 64, e-mail: pcpr@pcpr.krasnik.pl ,
  - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kraśniku 23-204 Kraśnik ul. J. Słowackiego 7, tel. 665 943 069, e-mail: oik@pcpr.krasnik.pl ,
  - Hostel 23-200 Kraśnik ul. Oboźna 38,

4. **Komenda Powiatowa Policji.**

Do zadań Policji mających na celu ochronę ofiar przemocy domowej zgodnie z obowiązującym prawem należy:

- interwencja w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemocy w rodzinie, uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”, sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa),
- zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia,
- wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,

- zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,
- podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy,
- udzielenie informacji osobom doświadczającym przemocy o możliwości uzyskania pomocy,
- wydanie nakazu opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy.
- Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku 23-200 Kraśnik ul. Lubelska 83 tel. 47 812 42 10, fax 47 811 17 03 e-mail: komendant.kppkrasnik@lu.policja.gov.pl
- Komisariat Policji w Kraśniku 23-200 Kraśnik ul. Kwiatkowskiego 8, tel.47 812 44 16,
- Komisariat Policji w Annopolu 23-235 Annopol ul. Rynek 1, tel. 47 812 45 04

5. Prokuratura Rejonowa w Kraśniku przyjmuje zgłoszenia o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa, prowadzi i nadzoruje postępowania przygotowawcze, m.in. dotyczące przemocy w rodzinie mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zlecenie zebrania i zabezpieczenia dowodów, zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa, kierowanie spraw do Sądu Rejonowego, umarzanie spraw oraz odmowy wszczęcia postępowania.

- Prokuratura Rejonowa w Kraśniku ul. Lubelska 81, 23-200 Kraśnik tel./fax 81 884 36 81, e-mail: rejkra@lublin.po.gov.pl

6. Sąd Rejonowy w Kraśniku w związku ze zjawiskiem przemocy domowej zajmuje się rozstrzyganiem wniosków z Prokuratury bądź Policji w sprawie orzekania środków karnych wobec sprawców przemocy w rodzinie oraz orzekaniem wobec sprawców przemocy obowiązków przewidzianych w art. 72 §1 kodeksu karnego, m.in. powstrzymywania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu albo oddziaływaniom terapeutycznym, uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonymi lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób, opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym i jeżeli sprawca tego nie uczyni zastosowaniem środka izolacyjnego w postaci tymczasowego aresztowania.

- Sąd Rejonowy w Kraśniku 23-200 Kraśnik ul. Lubelska 81, tel. 81 825 20 01 do 03, e-mail: krasnik@krasnik.sr.gov.pl

7. Zespoły kuratorskiej służby sądowej wykonują m.in. czynności związane ze sprawowaniem dozorów nad skazanymi z art. 207 §1 Kodeksu Karnego („kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5).

W ramach sprawowanych dozorów kuratorzy zawodowi dla dorosłych wykonują czynności kontrolne, diagnostyczne i resocjalizacyjne w stosunku do skazanych oraz czynności doradczo-edukacyjne dla członków rodzin dozorowanych, tj. żon i dzieci.

- **I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych** 23-200 Kraśnik, ul. Lubelska 81 tel./fax.:+48 81 8252001-03 wewn. 155
- **II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich** 23-200 Kraśnik, Al. 1000-lecia 1 tel. +48 81 8252001-03 wewn. 141

4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie kraśnickim

4.1. Charakterystyka powiatu.

Powiat Kraśnicki położony jest w południowo-zachodniej części Województwa Lubelskiego. Obejmuje obszar Wzniesień Urzędowskich stanowiących część Wyżyny Lubelskiej, prawobrzeżną część Małopolskiego Przełomu Wisły oraz fragment Kotliny Sandomierskiej, co stanowi 4% obszaru województwa. Na terenie województwa Powiat Kraśnicki sąsiaduje z trzema powiatami: ziemskim lubelskim, opolskim oraz janowskim. Od strony południowej graniczy z województwem podkarpackim (powiat stalowowolski), natomiast od zachodu z województwem świętokrzyskim (powiat sandomierski i opatowski).

Mapa 1: Umiejscowienie gmin na tle powiatu kraśnickiego

Źródło: Związek OSP RP

Powiat kraśnicki pod względem powierzchni ogólnej wynoszącej **1005 km²** klasyfikowany jest na 12 pozycji w województwie (na 24 powiaty). Na terenie powiatu kraśnickiego znajduje się **7 gmin wiejskich i 3 miasta**:

- miasto Kraśnik
- Annopol (gmina miejsko - wiejska)
- Urzędów (gmina miejsko - wiejska)
- Dzierzkowice
- Gościeradów
- Kraśnik
- Szastarka

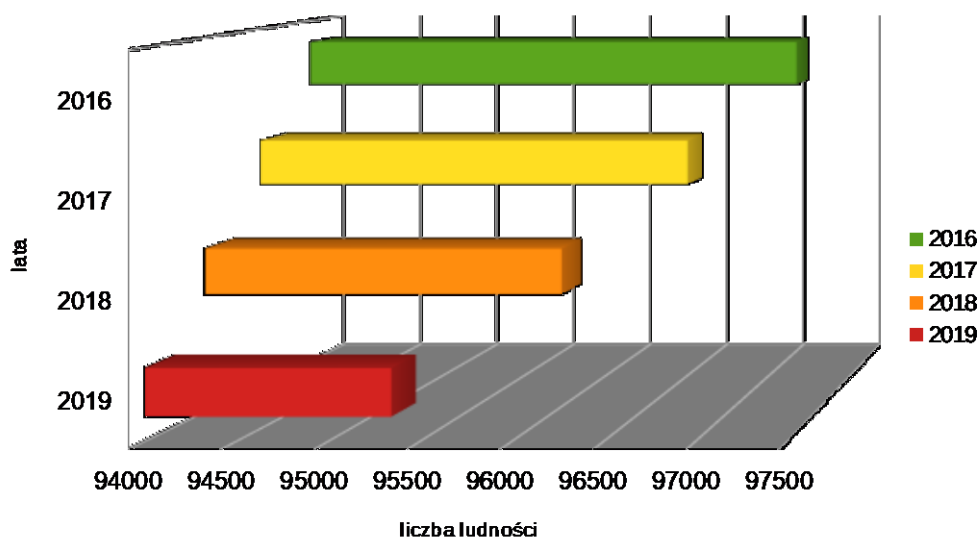
- Trzydnik Duży
- Wilkołaz
- Zakrzówek

Obszar powiatu zamieszkuje ogółem **95348 osoby**.

4.2. Zjawisko przemocy w powiecie krańickim

W latach 2016-2019 systematycznie zmniejszała się ludność powiatu (ujemny przyrost naturalny, migracje wewnętrzne i migracje zagraniczne na pobyt stały ludności). Ponad 60% ludności powiatu zamieszkuje tereny wiejskie. Mała liczba miast oraz wskaźnik ludności zamieszkującej na terenie tych miast świadczą o niskim poziomie urbanizacji powiatu, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 1: Liczba ludności w latach 2016-2019 w powiecie krańickim

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku na obszarze Powiatu Krańickiego zamieszkiwały ogółem 95348 osoby.

Podstawowymi cechami sytuacji społeczno-demograficznej w naszym powiecie są:

- ustabilizowanie się współczynnika feminizacji;
- zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym;
- zwiększanie się liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- wzrost liczby osób niepełnosprawnych;
- powolny spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych.

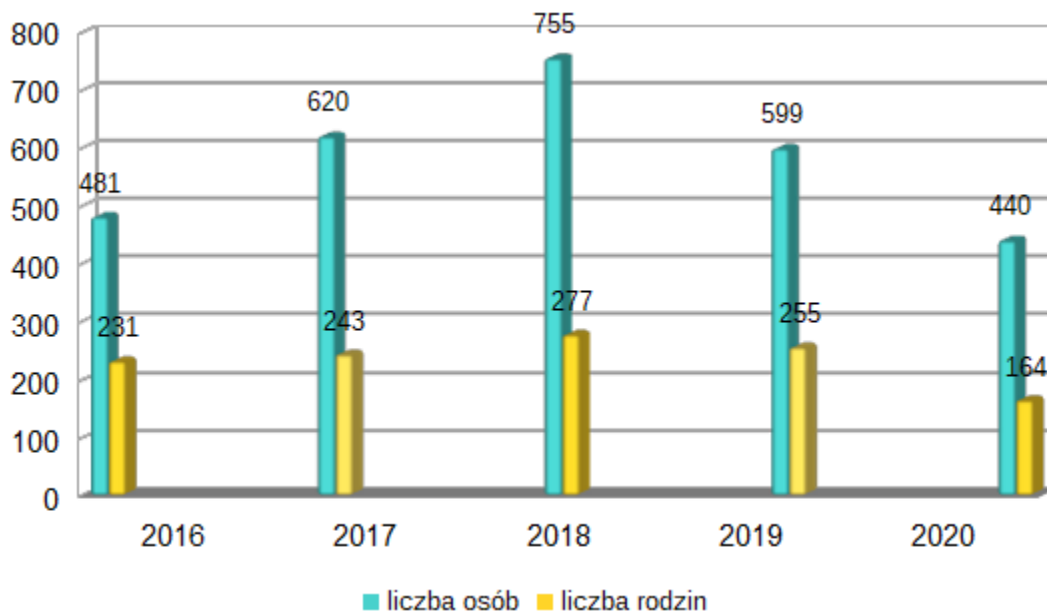
Dobrze rozwinięte są zasoby infrastruktury społecznej: obiekty ochrony zdrowia o charakterze podstawowym i specjalistycznym, podmioty leczenia uzależnień, apteki, rehabilitacji leczniczej, oświaty i wychowania, sportu, rekreacji i wypoczynku,

upowszechniania kultury, upowszechniania czytelnictwa, zakłady pracy chronionej, komunikacji lokalnej i regionalnej (drogowej i kolejowej).

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu kraśnickiego jest oparta o dane za lata 2016-2020 uzyskane od pracowników instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie, tj. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kraśniku, Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z terenu Powiatu Kraśnickiego, Komendy Powiatowej Policji w Kraśniku, Sądu Rejonowego w Kraśniku, Prokuratury Rejonowej w Kraśniku.

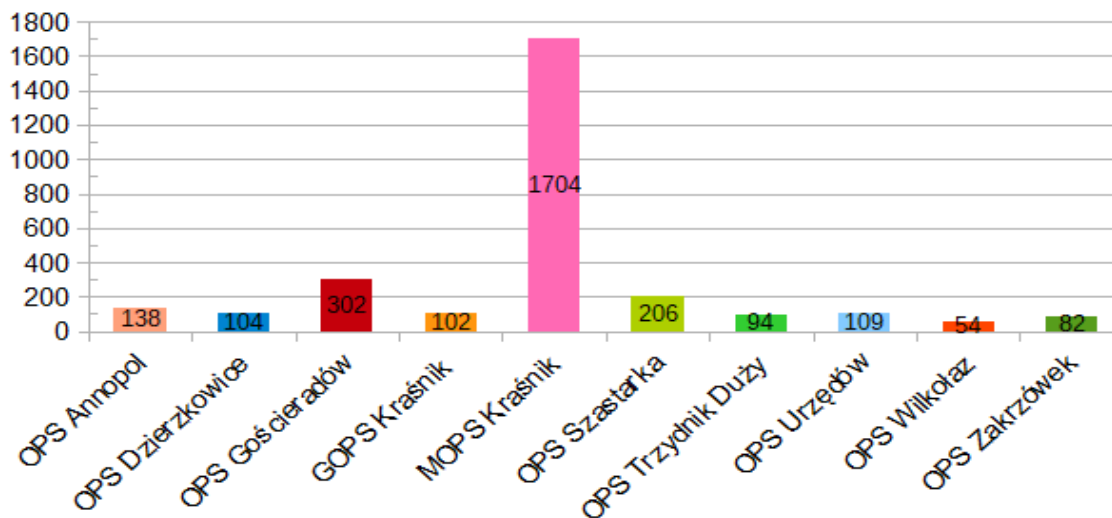
Analizując dane uzyskane od ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących w powiecie kraśnickim można stwierdzić, że we wszystkich gminach powiatu kraśnickiego prowadzone są statystyki dotyczące zgłoszeń przemocy w rodzinie. Dane wskazują, że w latach 2016-2018 obserwowano tendencję wzrostową, natomiast od roku 2019 zjawisko przemocy w rodzinie zaczęło maleć.

Wykres Nr 2: Liczba osób i rodzin w stosunku do których zdiagnozowano przemoc w latach 2016-2020

Źródło: Dane własne Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego.

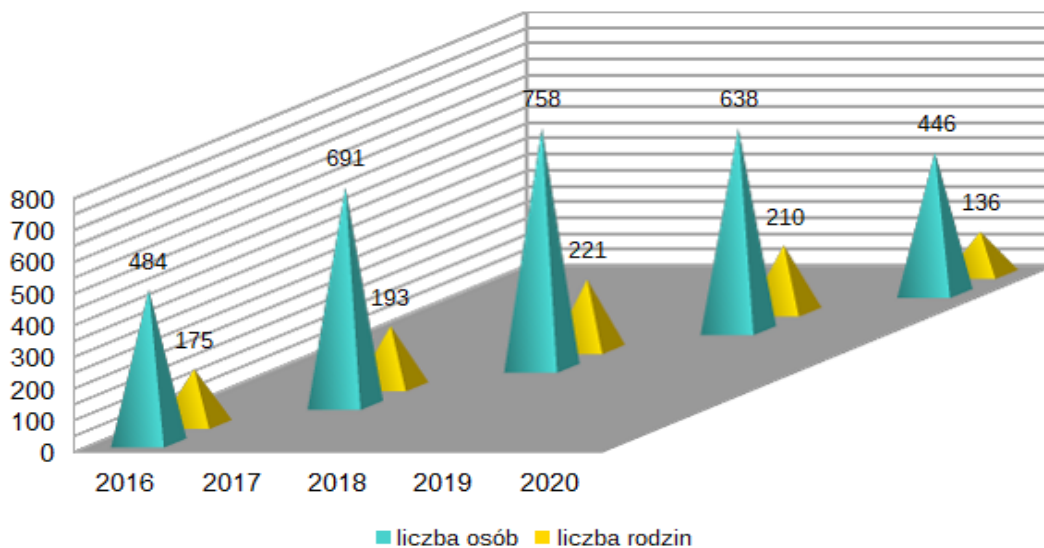
Wykres Nr 3: Liczba osób w stosunku do których zdiagnozowano przemoc w poszczególnych gminach w latach 2016-2020r.

Źródło: Dane własne Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Na podstawie danych (wykres 4) uzyskanych od Zespołów Interdyscyplinarnych ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie funkcjonujących w powiecie kraśnickim można stwierdzić, że w 2016 roku założono 484 Niebieskich Kart (w 175 rodzinach), natomiast w 2017 roku – 691 (w 175 rodzinach), w 2018 roku liczba procedur wzrosła prawie dwukrotnie w stosunku do roku 2016 odpowiednio-758 (w 221 rodzinach), natomiast w roku 2020 obserwujemy znaczny spadek “Niebieskich Kart” do poziomu z roku 2016 (440 osób, w 164 rodzinach).

Wykres Nr 4: Liczba wszczętych procedur “Niebieskiej Karty” przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu powiatu kraśnickiego.

Źródło: Dane własne z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Kraśnickiego za lata 2016-2020.

Liczba założonych "Niebieskich Kart" (tabela 1) w poszczególnych Zespołach Interdyscyplinarnych przedstawia się następująco.

Tabela Nr 1: Liczba wszczętych procedur "Niebieskiej Karty" przez poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne w latach 2016-2020

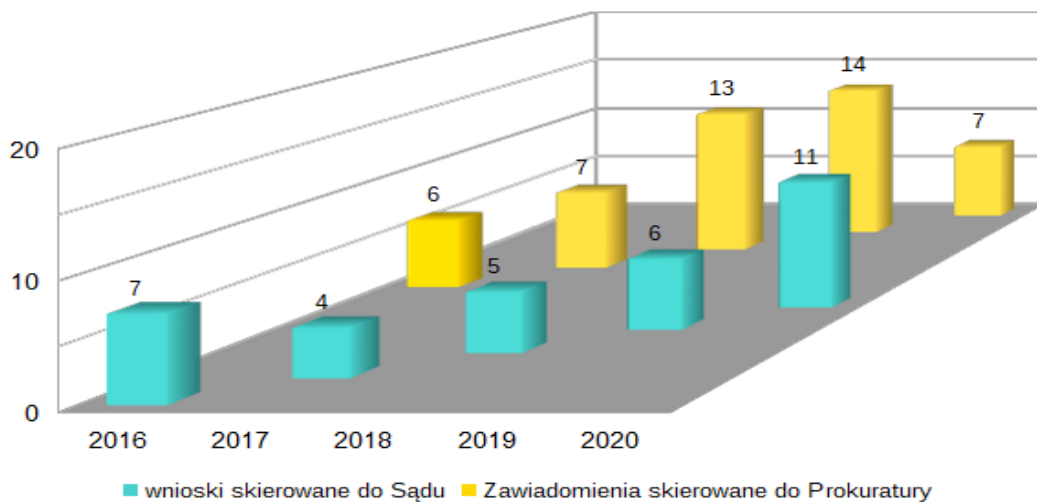
Zespół Interdyscyplinarny	Liczba wszczętych procedur
ZI Annopol	174
ZI Dzierzkowice	4
ZI Gościeradów	302
ZI Kraśnik	102
ZI Miasto Kraśnik	1704
ZI Szastarka	329
ZI Trzydnik Duży	300
ZI Urzędów	109
ZI Wilkołaz	4
ZI Zakrzówek	265

Źródło: Dane własne z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Z opracowanych danych (Tabela Nr 1) wynika, że liczba "Niebieskich Kart" uzależniona jest od liczby mieszkańców. Najwięcej "Niebieskich Kart" zostało założonych w Mieście Kraśnik (1704), poprzez dane z gmin, gdzie obserwuje się spadek założonych kart o 80% (Gościeradów, Szastarka, Urzędów i Zakrzówek, Annopol) do zespołów, gdzie jest najmniejsza liczba założonych kart (Dzierzkowice, Gmina Kraśnik, Trzydnik Duży, Wilkołaz). Dane te mogą wskazywać na coraz większy stopień zaangażowania pracowników instytucji oraz ich wrażliwość i wzrost świadomości na temat tak poważnego problemu społecznego jakim jest przemoc w rodzinie.

W konsekwencji podjętych czynności w ramach procedury “Niebieskiej Karty” Zespoły Interdyscyplinarne przekazały do Sądu Rejonowego w Kraśniku średnio 8 wniosków rocznie. Natomiast zawiadomień o popełnieniu przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Kraśniku średnio 12 rocznie. Szczegółowe dane przedstawia wykres Nr 5.

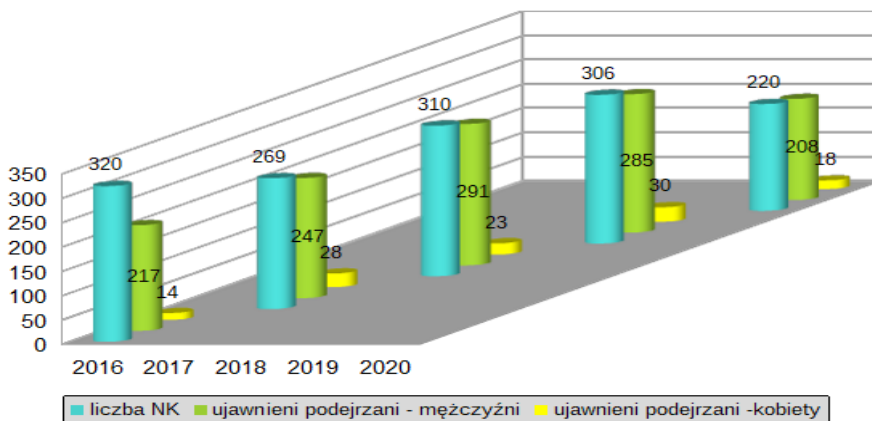
Wykres Nr 5: Liczba wniosków skierowanych do Sądu oraz zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa skierowanych do Prokuratury Rejonowej przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Źródło: Dane własne z Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Kraśnickiego.

Liczba założonych “Niebieskich Kart” przez Policję w roku 2016, 2018, 2019 jest na porównywalnym poziomie i wynosi 312 kart rocznie, następnie 2017 rok obserwujemy spadek o 14 % w stosunku do lat w/w (269), natomiast rok 2020 wykazuje tendencję spadkową i wynosi 220 kart. Można zauważyć, że ujawnieni podejrzani o stosowanie przemocy w przeważającej części stanowią mężczyźni (ok 90%). Kobiety ujawnione o stosowanie przemocy to tylko 10% wszystkich podejrzanych. Potwierdza się reguła, że sprawcami przemocy w przeważających przypadkach są mężczyźni (wykres Nr 6).

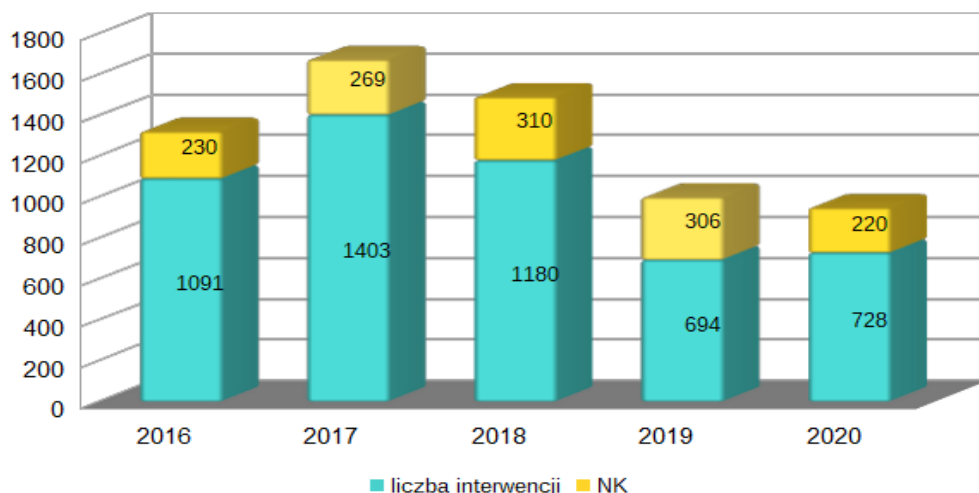
Wykres Nr 6 Liczba założonych przez Policję “Niebieskich Kart” w latach 2016-2020

Źródło: Dane własne Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku

Wykres Nr 7: Liczba przeprowadzonych interwencji z uwzględnieniem przemocy domowej.

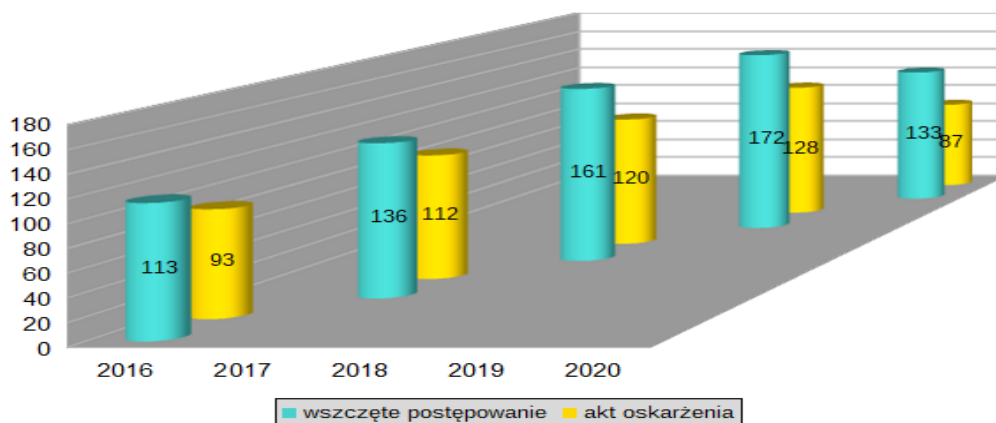

Źródło: Dane własne Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku

Z danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Kraśniku (wykres Nr 7) wynika, że liczba przeprowadzonych interwencji domowych wyniosła w 2016r-1091 interwencji (w tym 230 dotyczących przemocy domowej “Niebieska Karta”), tendencja wzrostowa utrzymująca się w roku 2017- 1403 interwencji (w tym 269), 2018r.- 1180, w latach 2018 do 2020 obserwowano zmniejszenie zjawiska odpowiednio 2018r. - 1180 interwencji (w tym 310), 2019r.- 694 interwencji (w tym 306) i 2020r.-728 interwencji w tym 220).

Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku wszczęła w 2016 r. 113 postępowań w sprawie znęcania się nad rodziną (z art. 207 § 1 kk), natomiast w 2017 r. - 136 postępowań, 2018r. - 161, 2019r. – 172, 2020r.- 133. W efekcie podjętych czynności zostało skierowanych do Prokuratury Rejonowej w Kraśniku w 2016 r. - 93 wnioski, 2017 - 112 2018 – 120 , 2019 – 128 , 2020 -87. Poszczególne dane obrazuje wykres nr 8.

Wykres Nr 8: Liczba wszczętych postępowań z art. § 207 KK z uwzględnieniem aktów oskarżenia skierowanych do Prokuratury Rejonowej

Źródło: Dane własne Komenda Powiatowa Policji w Kraśniku

Z przeanalizowanych danych wynika, że około 75% wszczętych postępowań kończy się aktem oskarżenia skierowanym do sądu.

Z tabeli Nr 2 wynika, że najczęściej zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa przypada na lata 2018-2019, tj. 46% ogółu badanego okresu, rok 2016, 2017 i 2020 są na podobnym poziomie.

Tabela Nr 2: Liczba zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa z art. 207 §1 kk skierowanych do Prokuratury Rejonowej w Kraśniku w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa	233	270	323	337	249
Liczba spraw skierowanych do sądu	110	120	132	157	100
Liczba spraw umorzonych	20	32	54	49	40
Odmowa wszczęcia postępowania	103	118	137	131	109

Źródło: Dane własne Prokuratury Rejonowej w Kraśniku

Powyższa tabela potwierdza tendencję zwyżkową w ilości spraw skierowanych do Sądu w latach 2016-2019, natomiast rok 2020 jest szacunkowo niższy. Można również wywnioskować, że ilość tych spraw do sądu jak również odmów wszczęcia postępowania są na jednakowym poziomie i wynoszą po 43%, 15 % to jest ilość spraw umorzonych.

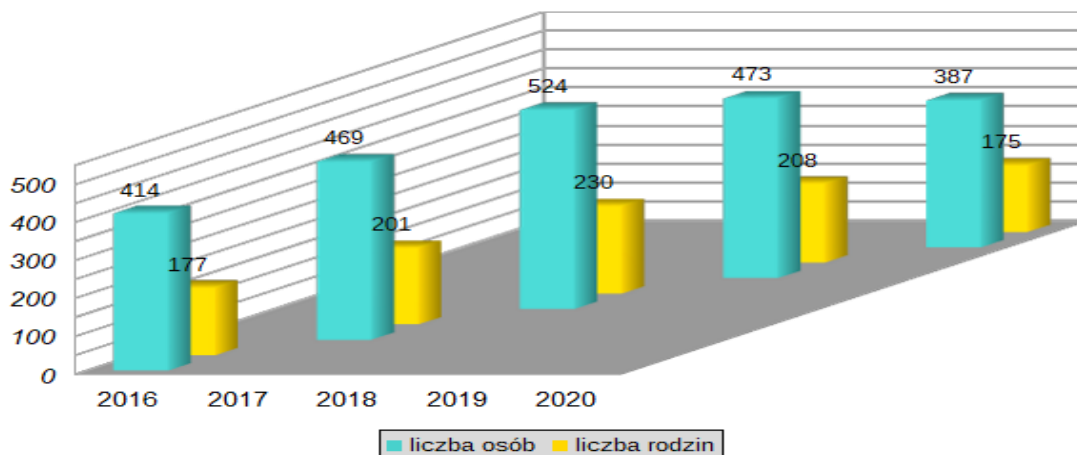
Kolejną instytucją, która zajmuje się zjawiskiem przemocy w rodzinie jest Sąd Rejonowy w Kraśniku. Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Kraśniku wynika, że w 2016-2020 wpłynęło ogółem 646 wniosków o ukaranie z art. 207 § 1 k.k, tj. znęcanie się nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy. Skazano 494 osoby, co stanowi około 75% wszystkich wniosków.

Tabela Nr 3: Liczba wniosków dotyczących art. 207 § 1 k.k w stosunku do wydanych wyroków

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba wniosków	114	121	145	160	106
Liczba osób skazanych	78	82	89	96	84

Źródło: Dane własne Sąd Rejonowy w Kraśniku.

Wykres Nr 9 Liczba zamkniętych procedur "Niebieskiej Karty" w latach 2016-2020

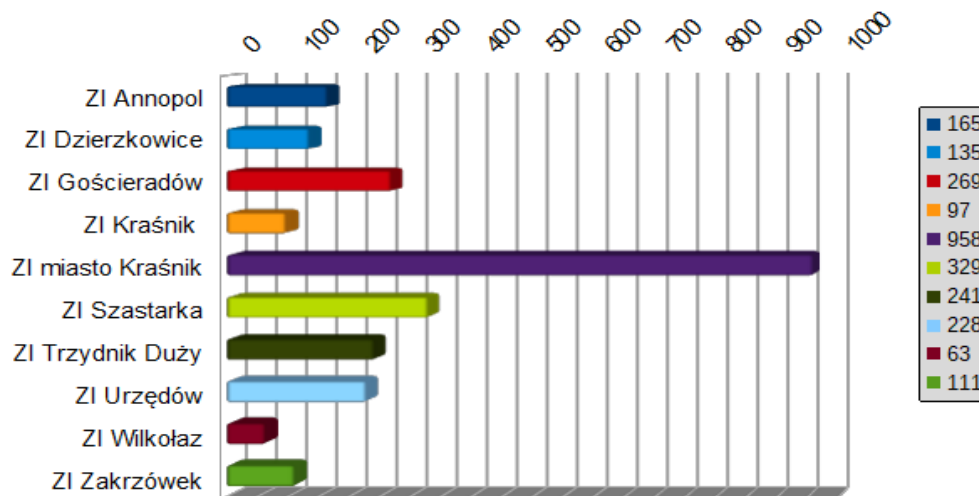

Źródło: Dane własne Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Kraśnickiego

Wykres Nr 9 obrazuje, że najwięcej procedur "Niebieskiej Karty" zostało zamkniętych w 2018r-524 kart (230 rodzin), natomiast w latach 2016- 2019 było to na porównywalnym poziomie, z tendencją zniżkową w roku 2020.

Poniżej przedstawiono wykres opisujący Ilość zamkniętych procedur "Niebieskich Kart" przez poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne w powiecie kraśnickim.

Wykres Nr 10: Liczba zamkniętych procedur "Niebieskiej Karty" przez poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne w latach 2016-2020

Źródło: Dane własne Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Kraśnickiego.

4.3. Wsparcie dla osób dotkniętych przemocą domową.

Problem przemocy w rodzinie jest niezwykle trudny, ponieważ u jego podstaw leży więź rodzinna i fundamentalna zależność uczuć i wartości. Osoby doznające przemocy często nie chcą się przyznać do swoich problemów, tym samym odrzucają wszelkie możliwe wsparcie. Przeprowadzone badania potwierdzają, że ofiary przemocy w rodzinie zgłaszają się po pomoc dopiero wtedy, gdy ich problemy przybierają niezwykle poważny charakter. Wśród celów pomocy ofiarom przemocy w rodzinie powinno się znaleźć zapewnienie bezpieczeństwa oraz odbudowanie poczucia mocy osobistej. Osoby udzielające pomocy powinny posiadać wiedzę na temat psychologicznego wpływu zdarzeń traumatycznych, oferować wsparcie praktyczne, społeczne i emocjonalne. Posiadanie takiej wiedzy i umiejętności przez pomagające osoby jest warunkiem skutecznego działania. Ogólnopolskie badania dotyczące opinii na temat przemocy w rodzinie, a dokładnie osób, które zawodowo związane są z tym problemem wskazują, że większość respondentów za najbardziej pożądaną formę pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie uznało terapię. Pomoc udzielana dorosłej ofierze przemocy winna być wieloetapowa, dostosowana do przebiegu terapii i oceny zagrożeń. Prawidłowo udzielana pomoc powinna obejmować:

- uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”,
- powołanie zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej,
- terapię, przywracającą decyzyjność osobie doświadczającej przemocy, która powinna zawierać wstępne przedstawienie perspektyw prawnych wyjścia z sytuacji przemocy,
- gromadzenie dowodów,
- w przypadku problemu alkoholowego, uruchomienie działań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- zaopiekowanie się ofiarą przemocy w toku postępowań prawnych.

Osoba doznająca przemocy w rodzinie potrzebuje wsparcia, pomocy i zrozumienia. Taką pomoc mieszkańcy powiatu kraśnickiego mogą uzyskać w ośrodkach pomocy społecznej, ośrodku interwencji kryzysowej w Kraśniku, a przypadku konieczności zapewnienia schronienia mogą skorzystać z oferty Hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kraśniku przy ulicy Obożnej 38.

Zadania dotyczące specjalistycznego wsparcia osób doznających przemocy na poziomie powiatu realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kraśniku. Świadczy on bezpłatną pomoc psychologiczną, prawną, rodzinną, pedagogiczną i socjalną mieszkańcom powiatu kraśnickiego pozostającym w trudnej sytuacji życiowej w związku z: kryzysami osobistymi, przemocą w rodzinie, długotrwałą lub ciężką chorobą własną lub członka rodziny,

bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zdarzeniami losowymi i sytuacjami kryzysowymi (np. strata bliskich osób), przeżywaniem gwałtownej, niekorzystnej zmiany w życiu (np. utratą pracy).

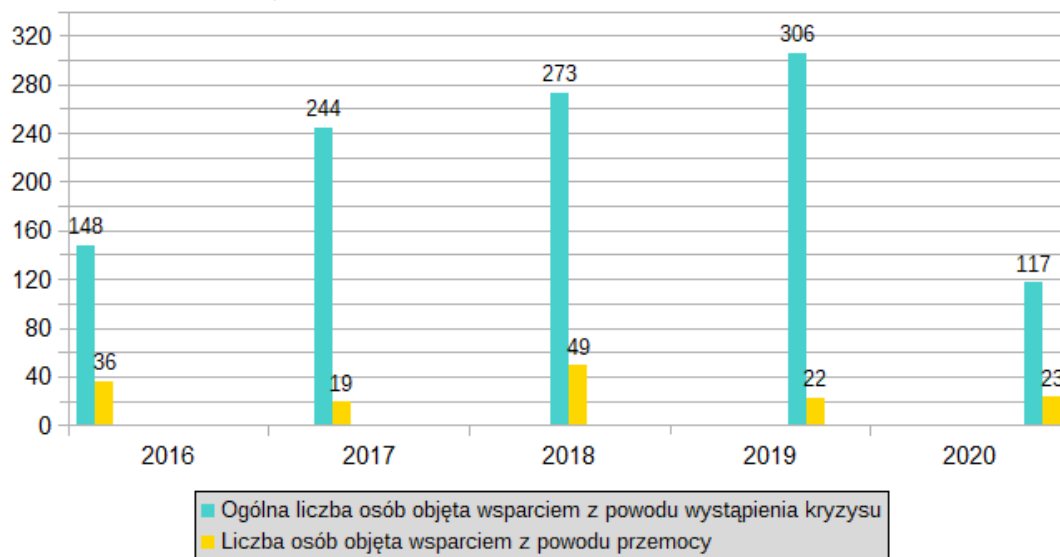
Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewnia wsparcie:

- psychologa - poradnictwo profilaktyczne, terapia psychologiczna (indywidualna, małżeńska i rodzinna), terapia krótkoterminowa i długoterminowa (konsultacje psychologiczne, porady wychowawcze),
- prawnika - porady prawne, konsultacje prawne, działania informacyjne, pomoc w pisaniu pism procesowych i urzędowych,
- pomoc socjalną – opiera się na rozeznaniu sytuacji rodzinnej, zabezpieczeniu niezbędnych potrzeb socjalnych, zapewnienie schronienia w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia, kontaktowaniu się z instytucjami wymiaru sprawiedliwości w celu poparcia spraw klientów, przyspieszenia ich toku.

Podstawowymi formami udzielanej pomocy w OIK w latach 2016 - 2020 były porady, konsultacje i terapie. Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewniał poradnictwo informacyjno-prawne, poradnictwo profilaktyczne, konsultacje psychologiczne, terapię psychologiczną (indywidualną, małżeńską i rodzinną). W zależności od intensywności występowania problemu, z którym zgłaszały się osoby zainteresowane, terapie były krótkoterminowe lub długoterminowe.

W 2016 roku w ramach pracy Ośrodka Interwencji Kryzysowej, objęto wsparciem 148 osób, w tym 36 osób w ramach wsparcia ofiar przemocy w rodzinie. Wskaźniki dla poszczególnych lat przedstawiają się następująco rok 2017 – 244 osób, przy 19 osób dotkniętych przemocą; 2018 – 273 w tym 49; 2019 -306 w tym 22; 2020 – 117 w tym 23 osoby z obszaru dotkniętego przemocą. Można zauważyć, że w latach 2016-2018 była to tendencja zwyklowa, w latach 2019 i 2020 zaobserwowano spadek.

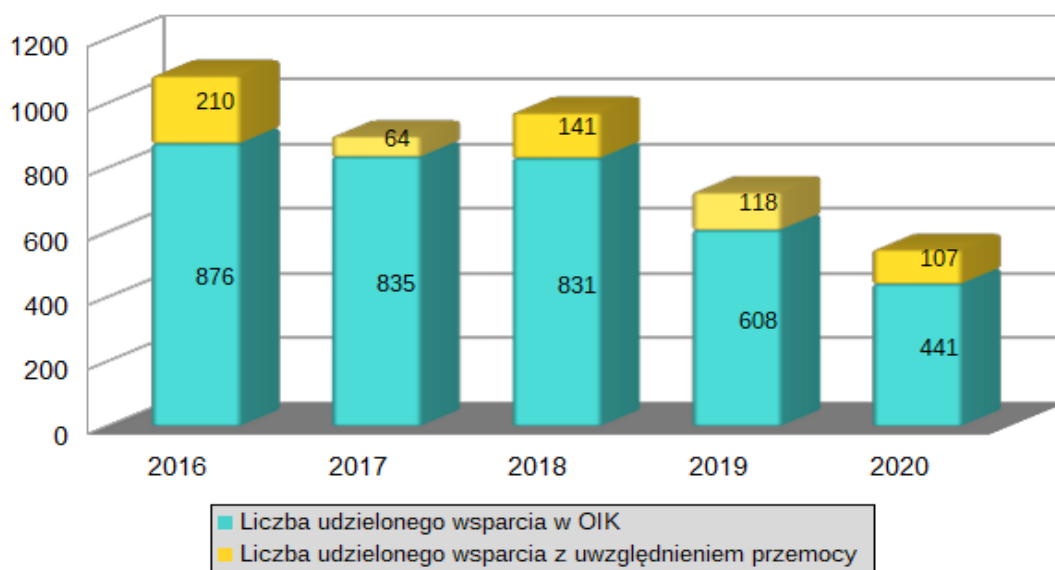
Wykres Nr 12: Ogólna liczba osób objęta specjalistycznym wsparciem z uwzględnieniem osób doznającym przemocy

Źródło: Dane własne Ośrodków Interwencji Kryzysowej

Z analizy wykresu Nr 13 wynika, że w latach 2016 - 2020 około 20 % udzielonego wsparcia w OIK było skierowanego wyłącznie do osób doświadczających przemocy, a pozostałe 80% udzielono osobom będącym w innych rodzajach kryzysów.

Wykres Nr 13 Liczba udzielonego wsparcia z uwzględnieniem przemocy

Źródło: Dane własne Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kraśniku

Osoby doświadczające przemocy mogą liczyć również na wsparcie oferowane przez ośrodki pomocy społecznej. W ramach swoich możliwości świadczą one poradnictwo socjalne, psychologiczne, prawne i rodzinne. Pracownicy socjalni po przeprowadzonym wywiadzie z osobą dotkniętą przemocą opracowują dla niej plan pomocy uwzględniając dostępne wsparcie oferowane lokalnie, a w przypadku zagrożenia życia i zdrowia takiej

osoby korzystają z pomocy instytucji zapewniających potrzebne wsparcie, co potwierdza Tabela Nr 4.

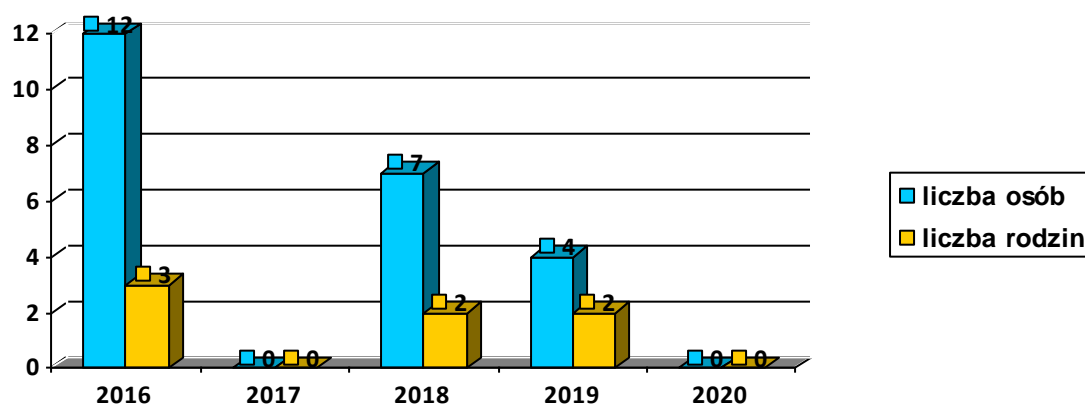
Tabela Nr 4 Liczba osób, rodzin którym udzielono specjalistycznego wsparcia oferowanego przez ośrodki pomocy społecznej.

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób	474	540	694	544	396
Liczba rodzin	204	170	242	203	142

Źródło: Dane własne Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego

Jeśli występuje potrzeba udzielenia schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie osoby wspierające zapewniają je w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie lub w Hostelu w Kraśniku.

Wykres Nr 11 Liczba osób skierowanych do ośrodków całodobowych dla ofiar przemocy w rodzinie.

Źródło Dane własne Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kraśnickiego

Z analizy danych uzyskanych z OPS wynika, iż w okresie sprawozdawczym matki z dziećmi doświadczające przemocy umieszczane były zazwyczaj w Domu Samotnej Matki w Poniatowej, Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia w Tyszowcach czy Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie. Z tej formy pomocy w latach 2016-2020 skorzystało 7 rodzin (łącznie 23 osoby).

W okresie objętym badaniem, czyli 2016-2020 w Hostelu w Kraśniku umieszczona była 1 osoba.

4.4. Oddziaływania wobec sprawców przemocy.

Zmierzając do przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie możemy pominąć pomocy, która powinna być udzielana również osobie, która ją stosuje względem członków

rodziny. Oprócz działań mających na celu nie wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ukaranie sprawców podejmowanych przez policję, prokuraturę i sądy, powinny one koncentrować się na inicjatywach zmierzających do zmiany postaw i zachowań sprawców poprzez programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno - terapeutyczne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku realizuje od 2011 roku Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Program jest przeznaczony dla osób:

- skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych,
- skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy, wobec których sąd zawiesił warunkowo wykonanie kary, zobowiązując ich do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- sprawców przemocy, którzy ukończyli podstawowy program terapii uzależnień od alkoholu
- sprawców przemocy zgłaszających się do uczestnictwa w programie w wyniku innych okoliczności - w szczególności osobistej decyzji podejmowanej w związku z kontaktem z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy.

Do programu zgłaszają się głównie sprawcy karani wyrokami sądu. Zazwyczaj pierwszy wyrok jest orzekany w zawieszeniu i sprawca powraca do środowiska, gdzie stosował przemoc. Oczekiwanie, że wyrok spowoduje zatrzymanie zachowań przemocowych jest błędem. Sprawca nie posiada umiejętności zmiany swoich zachowań, zazwyczaj jest wytrenowany w stosowaniu zachowań określanych jako nadużycia wobec innych, częstokroć powiela wzorce zachowań swoich rodziców. Wzmocnieniem dla destrukcyjnych zachowań są przekonania sprawców o ich bezkarności. O ile nie zostaną oni poddani pracy korekcyjnej, nie będą w stanie zmienić schematu zachowań. Praca skierowana na zmianę zachowania sprawcy jest jednocześnie odpowiedzią na zapotrzebowanie ofiar przemocy, które zwracając się o pomoc oczekują szeroko pojętej ochrony, której istotnym elementem jest zmiana zachowań sprawcy. Podstawą pracy ze sprawcą przemocy jest diagnoza jego obszaru problemowego, więc używania przez niego przemocy i w konsekwencji pomoc w zaprzestaniu jej stosowania. Program dla osób stosujących przemoc w rodzinie ma charakter edukacyjno-korekcyjny. Koncentruje się na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy oraz na wyposażeniu uczestników w umiejętności niestosowania przemocy, treningu umiejętności społecznych, asertywności oraz nauce konstruktywnego rozwiązywania sporów i korzystania ze wsparcia społecznego.

Program na terenie powiatu prowadzony był przez dwie osoby ze względu na wysoki poziom zaprzeczania i manipulacji ze strony uczestników. Mają one przygotowanie do pracy korekcyjno-edukacyjnej wymagane przepisami określonymi w w/w rozporządzeniu.

Celem programu jest:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym stosowaniem przemocy,
- uświadomienie czym jest przemoc, zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,
- uzyskanie świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich, uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użyciu siły i przemocy,
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez użycia przemocy,
- nauka umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie i uczenie się korzystania z pomocy innych,
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy w rodzinie - nauka umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć,
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Do końca 2020 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku zrealizowało 16 edycji programu. Zajęcia w poszczególnej edycji trwały przez okres co najmniej 3 miesięcy. Każda obejmowała minimum 60 godzin zajęć tak grupowych jak i indywidualnych.

Tabela Nr 5 Osoby skierowane do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2016-2020

Liczba osób	2016	2017	2018	2019	2020
zobowiązanych przez sąd do udziału w programie	22	17	34	21	10
zawiadomionych	64	63	56	56	77
uczęszczających	35	20	12	12	12
kończących z zaświadczeniem pozytywnym	7	10	6	8	5

Źródło: Dane własne PCPR

W latach 2016-2019 znacznie zwiększyło się zainteresowanie udziałem w programie. Szczególnie kuratorzy sądowi i pracownicy zespołów interdyscyplinarnych

zgłaszali corocznie kolejne osoby oraz monitorowali ich udział w programie. Rok 2020, okres pandemii COVID-19 przyczynił się do znacznego spadku osób zobowiązanych przez sąd do udziału w programie oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych, z uwagi na malejącą liczbę wyroków.

4.5. Wnioski

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy zjawiska przemocy w powiecie krasnickim w latach 2016-2020 wynika, że przemoc w rodzinie nadal występuje. Przedstawione powyżej statystyki wskazują tendencję wzrostową w latach 2016-2018, natomiast lata 2019 i 2020 obrazują spadek występowania przemocy w rodzinie.

Istotnie zmniejszyła się liczba diagnozowanej przemocy w rodzinie w roku 2020, który wpisuje się w czas pandemii Covid 19. Z uwagi na sytuację epidemiczną i liczne utrudnienia związane z dostępnością do instytucji pomocowych ofiary przemocy nie poszukiwały wsparcia. Potencjalni klienci w obawie przed zakażeniem wirusem również izolowali się przed kontaktem z innymi ludźmi. Z dużym prawdopodobieństwem miało to wpływ na zmniejszenie występowania skali zjawiska przemocy. Można też przypuszczać, że działania informacyjne w dużym stopniu wpłynęły na stopień uświadomienia społeczeństwa w tym zakresie. Poruszane kwestie zostaną zweryfikowane po przeprowadzeniu diagnozy zjawiska przemocy w przyszłych latach.

Nie mniej należy skupić się na dalszych działaniach obejmujących wieloaspektowość i złożoność problemu przemocy w rodzinie poprzez:

- prowadzenie edukacji i promocji w zakresie problematyki przemocy w rodzinie
- dostosowanie bazy lokalowej OIK do zmieniających się potrzeb w tym zakresie
- realizowanie działań w celu rozwoju i współpracy służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy na terenie Powiatu Krasnickiego
- rozwijanie różnorodnych formy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą
- utworzenie skoordynowanego systemu oddziaływań wobec sprawców przemocy.

5. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<p>- wsparcie psychologiczne, prawne, socjalne i rodzinne osób doświadczających przemocy i osób w kryzysie w ramach zadań OIK,</p> <p>- funkcjonowanie lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w każdej gminie powiatu,</p> <p>- dobra współpraca ze służbami, instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,</p> <p>- dobrze przygotowana i stale podnosząca umiejętności kadra specjalistyczna pracująca z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i osobami stosującymi przemoc w rodzinie,</p> <p>- całodobowy hostel dla osób doświadczających przemocy,</p> <p>- realizacja programu edukacyjno-korekcyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie</p> <p>- opracowanie i realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc</p>	<p>-zakorzenienie zjawiska przemocy w obyczajowości podtrzymywane przez mity i stereotypy,</p> <p>-niewystarczająca wiedza społeczeństwa na temat zjawiska przemocy, zjawisko nierozpoznawalne nawet przez same osoby jej doświadczające,</p> <p>-społeczne przekonanie o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę w sytuacji ujawnienia przemocy,</p> <p>-niewystarczająca pomoc specjalistyczna dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc w małych miejscowościach i na wsiach, utrudniony kontakt ze względu na odległość ze specjalistami,</p> <p>-niewystarczająca ilość specjalistów zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie,</p> <p>-niskie zabezpieczenie finansowe działań związanych z przemocą,</p> <p>-infrastruktura OIK nie zabezpiecza potrzeb klientów i specjalistów pod względem dostępu i świadczenia usług,</p> <p>-nie zgłaszanie się osób stosujących przemoc do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym prowadzonym przez PCPR</p>

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych z innych źródeł, - wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, - zacieśnienie współpracy instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - szkolenia i superwizje dla osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy domowej - poprawa warunków lokalowych OIK i połączenie go z Hostelem 	<ul style="list-style-type: none"> -silne mity i stereotypy społeczne, które powodują ukrywanie zjawiska przemocy oraz opór przed poszukiwaniem pomocy i niechęć we współpracy, -bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywaniu swoich problemów, -poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc w rodzinie, -rozdłużenie w czasie procedur prawnych dotyczących przemocy w rodzinie, -zagrożenie epidemiczne dot. COVID-19 powodujące izolację domową dla członków rodzin, -niski poziom wynagrodzeń specjalistów, co może skutkować brakiem wykwalifikowanej kadry.

6. Cele strategiczne i kierunki działania, sposób realizacji, wskaźniki, oczekiwane rezultaty.

6.1. Cele Programu

Cel strategiczny:

Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Kraśnickiego

Kierunki działań:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych oraz upowszechnianie wiedzy związanej z przemocą domową.
2. Udzielanie kompleksowego wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie.
3. Zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

6.2. Działania

Obszar 1: Profilaktyka i edukacja społeczna	
Kierunki działań:	
Działania	Wskaźniki
Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	-liczba uaktualnień baz danych; -liczba podjętych inicjatyw zakresie upowszechniania wiedzy na temat przemocy
Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	-liczba opracowanych programów edukacyjno-terapeutycznych; -liczba zrealizowanych programów edukacyjno-terapeutycznych; -liczba uczestników programów;
Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu metod opiekuńczych i wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	-liczba osób, którym udzielono porady,

Obszar 2: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	
Kierunki działań:	
Działania	Wskaźniki
Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	-liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych; -liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa,psychologicznego, prawnego, socjalnego, i rodzinnego w danej instytucji;
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej	-liczba miejsc w Hostel; -liczba wydanych skierowań do Hostel; -liczba osób które skorzystało z pobytu w Hostel; -liczba ośrodków interwencji kryzysowej;
Zapewnienie osobom doznającym przemocy dostępu do pomocy o charakterze: psychologicznym, prawnym, socjalnym	- liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym -liczby specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy; -liczba grup wsparcia; -liczba osób korzystających ze wsparcia;
Wsparcie i ochrona dzieci doświadczających przemocy lub będących świadkami przemocy w rodzinie.	-liczba dzieci umieszczonych w trybie interwencyjnym w pieczy zastępczej

Obszar 3 Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

Kierunki działań:

Działania	Wskaźniki
Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,	-liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych;
Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań	-liczba edycji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie; -liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych; -liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne
Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	-liczbę osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, -liczbę osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych
Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	-liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów psychologiczno-terapeutycznych powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie.
Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego	-liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie;

Obszar 4

Kierunki działań: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania	Wskaźniki
Zwiększanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	-liczba szkoleń; -liczba osób, które skorzystały z szkoleń;
Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	-liczba superwizji; -liczba spotkań superwizyjnych i wspierających; -liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego

6.3. Odbiorcy programu – grupy docelowe

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kraśnickim jest skierowany do następujących grup odbiorców:

- osób zamieszkujących na terenie Powiatu Kraśnickiego, w tym:
- osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym: dzieci, osób starszych, osób niepełnosprawnych, świadków
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6.4. Realizatorzy programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kraśnickim na lata 2021-2025 jest dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- ośrodkami pomocy społecznej,
- zespołami interdyscyplinarnymi ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Komendą Powiatową Policji,
- Sądem Rejonowym,
- Prokuraturą Rejonową,
- organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami,

oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz osób doświadczających przemocy lub stosujących przemoc.

6.5. Źródła finansowania

Realizacja zadań zaplanowanych w Programie będzie finansowana:

- środki własne samorządu powiatowego
- z budżetu państwa,
- środki pozyskane z innych źródeł

6.6. Czas realizacji:

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kraśnickim będzie realizowany od 2021r. do 2025r.

6.7. Monitoring

Monitoring programu będzie polegał na corocznej analizie danych zawartych we wskaźnikach dotyczących realizowanych w Programie zadań. Dane będą zbierane od podmiotów realizujących poszczególne zadania przez koordynatora Programu, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku i zawarte w corocznych sprawozdaniach z działalności Centrum, przedkładanych Radzie Powiatu Kraśnickiego.

6.7. Zagrożenia w realizacji

Realizacja zadań opracowanych w programie uzależniona będzie od sytuacji epidemicznej w kraju, jak również dostosowania bazy lokalowej Ośrodka Interwencji Kryzysowej do obowiązujących standardów.

6.8. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy,
- rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób i rodzin zagrożonych bądź doświadczających przemocy,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
- realizowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, poprzez udział w programach korekcyjno – edukacyjnych i psychologiczno - terapeutycznych,
- realizowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy w rodzinie, poprzez udział w programach edukacyjno – terapeutycznych oraz terapiach indywidualnych
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

7. Wykaz wykresów, tabel, map:

Wykresy:

1. Wykres Nr 1: Liczba ludności w latach 2016-2019 w powiecie kraśnickim
2. Wykres Nr 2: Liczba osób i rodzin w stosunku do których zdiagnozowano przemoc w latach 2016-2020
3. Wykres Nr 3: Liczba osób w stosunku do których zdiagnozowano przemoc w poszczególnych gminach w latach 2016-2020r.
4. Wykres Nr 4: Liczba wszczętych procedur "Niebieskiej Karty" przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu powiatu kraśnickiego
5. Wykres Nr 5: Liczba wniosków skierowanych do Sądu oraz zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa skierowanych do Prokuratury Rejonowej przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Kraśnickiego.
6. Wykres Nr 6 Liczba założonych przez Policję "Niebieskich Kart" w latach 2016-2020
7. Wykres Nr 7: Liczba przeprowadzonych interwencji z uwzględnieniem przemocy domowej.
8. Wykres Nr 8: Liczba wszczętych postępowań z art. § 207 KK z uwzględnieniem aktów oskarżenia skierowanych do Prokuratury Rejonowej
9. Wykres Nr 9 Liczba zamkniętych procedur "Niebieskiej Karty" w latach 2016-2020
10. Wykres Nr 10: Liczba zamkniętych procedur "Niebieskiej Karty" przez poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne w latach 2016-2020
11. Wykres Nr 11 Liczba osób skierowanych do ośrodków całodobowych dla ofiar przemocy w rodzinie
12. Wykres Nr 12: Ogólna liczba osób objęta specjalistycznym wsparciem z uwzględnieniem osób doznającym przemocy
13. Wykres Nr 13 Liczba udzielonego wsparcia z uwzględnieniem przemocy

Tabele:

1. *Tabela Nr 1: Liczba wszczętych procedur "Niebieskiej Karty" przez poszczególne Zespoły Interdyscyplinarne w latach 2016-2020*
2. *Tabela Nr 2: Liczba zawiadomień o podejrzeniu przestępstwa z art. 207 §1 kk skierowanych do Prokuratury Rejonowej w Kraśniku w latach 2016-2020*
3. *Tabela Nr 3: Liczba wniosków dotyczących art. 207 § 1 k.k w stosunku do wydanych wyroków*
4. Tabela Nr 4 Liczba osób, rodzin którym udzielono specjalistycznego wsparcia oferowanego przez ośrodki pomocy społecznej.
5. Tabela Nr 5 Osoby skierowane do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2016-2020

Mapy:

1. Mapa 1: Umieszczenie gmin na tle powiatu kraśnickiego

Skład zespołu zadaniowego ds. opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 powołany zarządzeniem Starosty Kraśnickiego Nr 12/2021 z dnia 2 lutego 2021r:

1. Jolanta Drąg-Wnuk
2. Agnieszka Kołtun
3. Elżbieta Jata
4. Magdalena Dzikowska
5. Katarzyna Paduch
6. Marzena Dul
7. Beata Piątek
8. Krzysztof Kłudka
9. Dorota Węclawska-Baran
10. Ewa Rychter
11. Krzysztof Dudek
12. Anna Szot
13. Ewa Brania
14. Katarzyna Przybylska
15. Irena Szpyra.

Koordynatorem opracowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 jest dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku.